

Het aaibare middenveld - Marc Leemans

di 05/03/2013 - 10:59 Marc Leemans

Vorige week ook die cynische cartoon van GAL gezien in Knack? 't Ging over het ACW dat machteloos neerligt en hoe een bijzonder bijstandsteam, enige overeenkomst vertonend met dat van de Antwerpse politie, erop blijft kloppen en kloppen.

Kloppen op het middenveld

“Het middenveld waar de klappen vallen”, stond boven de cartoon. Dat bijstandsteam is zijn aanpak inmiddels wat gaan bijsturen. Vooral omdat ze wat zijn gaan twifelen over de sterkte van hun dossier.

Want stel nu eens dat het ACW perfect wettelijk heeft gehandeld? “Wel, als het wettelijk is dan zijn die politici verantwoordelijk die de wet gemaakt hebben! En dan moet de wet maar veranderd worden. En bovendien is het ACW dan misschien wel niet legaal maar dan toch illegaal oneerlijk”. Rare kronkels. De wet is gelijk voor iedereen, maar iedereen is blijkbaar niet gelijk voor de wet. Anderzijds omdat lijken ze tot de bevinding te zijn gekomen dat zo'n drieste, agressieve aanpak, communicatie-technisch gesproken, misschien toch niet de beste keus was.

Niks mis met het middenveld

Neen, neen, wij zijn niet tegen het middenveld, heet het nu, wel integendeel. Want “middenveldorganisaties, en in het bijzonder hun vrijwilligers, leveren uitstekend gemeenschapsvormend werk”, zo lees je (N-VA parlementslid Zuhail Demir). “Samenlevingsopbouw door al die onbaatzuchtige leden is van fundamenteel belang”, wordt er aan toegevoegd.

Speelt daar mogelijk enig electoraal belang mee? Want al die vrijwilligers, en al die andere kiezers die zulke onbaatzuchtige inzet genegen zijn, die ga je toch niet voor het hoofd stoten. En ik heb zelfs het aanvoelen dat het, vanuit de traditie van compassionate conservatism, nog gemeend is ook vanuit ideologisch oogpunt.

Knuffelbaar

Welteverstaan, voor een bepaald soort middenveld, voor het knuffelbare middenveld. Dat van de lokale, vrijwillige, belangeloze inzet. Dat valt al op in de voorbeelden die worden gehanteerd. Ik lees even op uit een van de opiniestukken: “Als wij over het sociaal kapitaal van het middenveld spreken, denken wij aan de ouderenbeweging OKRA, de vrouwenbeweging Femma, de christelijke arbeidersjeugd, de KWB, Ziekzorg, Wereldsolidariteit”.

Men heeft het dan opvallenderwijs niet over de vakbond of de mutualiteit. Nochtans zijn dat binnen de arbeidersbeweging de grootste vrijwilligersorganisaties, met zeer veel lokale, belangeloze inzet, in bedrijven en op gemeentelijk of regionaal vlak.

Helpende handen zonder tanden

Maar het valt ook op in de wijze waarop men de middenveldorganisaties waarvan men niet vies is framet. Tot alleen maar lokaal, charitatief, gemeenschapsvormend werk, geheel in lijn met het Amerikaanse compassieconservatisme. Terwijl elk van die organisaties zoveel meer is dat dat. Dan gaat het over het emancipatorisch werk, over belangenbehartiging, over beleidsbeïnvloeding ook, van laag tot hoog.

Ziekzorg, dat is niet enkel die prachtige, lokale inzet van vrijwilligers voor zorgbehoevenden. Dat is ook op tafel slaan, samen met het ACV, om voor elke invalide 250 euro vakantiegeld te bekomen. En waarover de sociale partners verleden week een akkoord hebben bereikt met de regering, zelfs voor 309 euro vanaf 2014. Okra, dat is niet enkel bejaarden een leuke namiddag of reis bezorgen. Dat is ook jarenlange strijd, samen met het ACV, voor welvaarts vaste pensioenen. En waarover we verleden week ook al een akkoord bereikten met de regering.

Ik geef maar twee voorbeelden. U ziet wat ik bedoel: het herleiden van middenveldorganisaties tot helpende handen, zonder tanden. Je tanden laten zien en vanuit maatschappelijke verontwaardiging aan actieve beleidsbeïnvloeding doen, dat hoort er kennelijk niet bij. Uiteraard niet, want dan ben je een sta-in-de-weg bij de uitrol van een asociaal project, met wat compassie als suikerlaag: iedereen verantwoordelijk voor het eigen geluk en wat bijstand voor wie tegenslag heeft en daar zelf geen schuld aan heeft.

Voor de voeten van de commercie

In die visie kunnen middenveldorganisaties ook geen factor van betekenis zijn tussen staat en markt. Kwaliteit en efficiëntie zijn wellicht zelfs geen argumenten. Net zomin als het een pleidooi is voor een “verstaatsing” van sociale dienstverlening.

Want men wil toch juist minder overheidsbeslag? Al die not-for-profit-inzet loopt, net als de overheidsdienstverlening, alleen maar de commercie voor de voeten. Als omzet waarop men geen winstmarge kan pakken.

Kijk maar tot wat dit heeft geleid in de Verenigde Staten. Onbetaalbare gezondheidszorg die je enkel aankan met een privéverzekering. Zeer duur en dus zeer elitair kwaliteitsonderwijs. Minimale publieke dienstverlening. Obama heeft dit begrepen en probeert moeizaam een ommekeer in te zetten. Moeizaam, want ondertussen heeft een aanzienlijk deel van de Amerikanen zich ingesteld op deze zeer ongelijke samenleving. Solidariteit is synoniem geworden voor profitariaat. Sterke burgers, die doppen wel zelf hun boontjes.

Brave bond

Toch, een geheel ander geluid bij Siegfried Bracke. “Laat ik dus maar eens zeggen wat ik in zo veel zalen en zaaltjes altijd zeg: ik ben voor sterke vakbonden”. Vanuit die hoek zijn we dat niet gewoon. ’t Was daarom ook in de ik-vorm, neem ik aan. Al is het eigenlijk alleen maar in toonzetting misschien wat dissident. Want de baseline blijft dezelfde: geen enkel probleem met dat soort van middenveld, zolang het zich maar koest houdt.

Sterke vakbonden, goed en wel, zolang ze mee zorgen voor de versterking van de concurrentiekracht. Vakbonden in de onderneming, geen probleem, zolang ze zich maar inzetten voor “sterke, gezonde, grote en vooral kleine bedrijven waar in de gemeenschap verankerde werkgevers en gemotiveerde, ultraproductieve werknemers elkaar kunnen vinden”.

Intrigerend, dat van die “in gemeenschap verankerde werkgevers”. We hebben daar de afgelopen maanden een paar sterke staaltjes van gezien. Maar ook ontluisterend, hoe vakbonden alleen maar worden gedoogd als ze actief bijdragen tot de motivatie en de ultraproductieve inzet van de werknemers. Dat is ongeveer hoe men in communistische landen de rol van de vakbond zag.

Hier doen we het anders. Met sociaal overleg. Dat heel vaak klikt, en soms ook botst. En in dat sociaal overleg heeft de vakbond een cruciale rol te spelen. Tot spijt van wie het benijdt.

(De auteur is voorzitter van het ACV.)

(bron: http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws/opinieblog/opinie/130305_opinie_marcLeemans_ACW_standard)